

EDITORIAL

En aquest darrer número del volum 23 (1999) s'hi publiquen un total de vuit articles, adscrits en tres de les quatre seccions temàtiques, als quals cal afegir-hi una ressenya a l'apartat dedicat a les novetats sobre programari estadístic. Amb l'edició del tercer número, la producció editorial del volum corresponent a l'any 1999 totalitza 23 articles que, juntament amb la informació d'altres apartats de la revista, han suposat la publicació de 645 pàgines. Les xifres de l'exercici confirmen un augment de la producció respecte de l'any 1998 i, a la vegada, permeten millorar de nou la producció mitjana de la 2a època de la revista, que ja se situa en 19.6 articles i 485 pàgines impreses per volum/any.

També val la pena destacar que les millores qualitatives i quantitatives de l'edició impresa s'han vist acompanyades enguany d'una projecció creixent de la difusió electrònica: més de 15.000 consultes al web en els primers onze mesos del 1999, que han crescut ininterrompudament des de les 570 del gener fins a les 3.200 peticions d'accés el novembre. En aquest sentit, el Consell Editor es planteja l'ampliació dels continguts i les facilitats d'accés al web de *Qüestió* en el decurs del 2000, com ara la consulta interactiva dels problemes proposats i resolts o l'ampliació de l'avanç dels sumaris dels propers números, paral·lelament a les innovacions que millorin igualment la versió impresa actual de la revista.

Per últim, com és costum incloure en el darrer número de cada volum, *Qüestió* fa balanç de la presentació i avaluació d'originals que han enregistrat les seves seccions. Atès que l'anterior relació feia referència al període desembre 1997-novembre 1998 (publicat en el número 3 del volum 22), la següent informació fa referència a l'interval desembre 1998-desembre 1999.

- articles sotmesos: 39
- articles en procés d'avaluació: 27
- articles acceptats: 25 (15 publicats i 10 en espera de publicació)
- articles rebutjats: 11

És interessant constatar que el nombre d'articles sotmesos ofereix també una evolució positiva, de manera que el volum d'aquest darrer any representa uns increments del 43 %, 75 % i 17.5 % respecte del 1998, 1997 i 1996, respectivament; de fet, la xifra d'enguany suposa el registre més elevat de tota la 2a època de *Qüestió*, un indicador significatiu de l'evolució prou satisfactòria de la revista. Les xifres anteriors es complementen amb el manteniment del percentatge de rebuig d'originals a l'entorn del 15 % i el 30 % dels articles sotmesos, per bé que el temps d'acceptació d'un article en els darrers dos anys s'ha situat en una mitjana de 10.7 mesos, que contrasta amb els 9.1 mesos del període 1992-99 o la mitjana de 7.2 mesos durant el 1987-91.

C.M. Cuadras i E. Ripoll, editors executius

Comentari de les seccions «Estadística» i «Biometria»

En aquesta ocasió, la secció «Estadística» conté tres originals. El primer, *The relative potency of two preparations applied in the supplemented block design with multivariate responses*, de Z. Hanusz, conté algunes contribucions rellevants sobre inferències en relació a la potència relativa de dues preparacions i, en particular, desenvolupa un contrast d'hipòtesi sobre la pendent d'un model lineal general que s'il·lustra amb un exemple. El segon article, *Análisis comparativo de estimadores pretest de heterocedasticidad en modelos econométricos. Un estudio Monte Carlo*, de R. Dios i C. Rodríguez, és un estudi comparatiu de contrastos d'heterocedasticitat en el model lineal amb variàncies dels errors possiblement desiguals, que inclou l'anàlisi de la potència dels diferents tests, l'estudi de les conseqüències d'utilitzar estimadors de mínims quadrats generalitzats i la proposta d'estratègies d'actuació òptimes davant la incertesa del tipus d'heterocedasticitat que presenti el model. El tercer article, *Independencia entre las cuestiones en el análisis factorial de tablas disyuntivas incompletas con preguntas condicionadas*, d'A. Zárraga i B. Goitisoló, és una contribució a l'anàlisi de correspondències múltiples, sobre dades d'enquestes en els casos de dades absents i preguntes condicionades a no resposta; els autors mostren que l'aplicació de l'anàlisi clàssica podria ser poc adequada i proposen l'alternativa d'introduir una marginal modificada.

L'article de la secció «Biometria», *Generalization of the kappa coefficient for categorical data, multiple observers and incomplete designs*, de V. Abraira i A. Pérez de Vargas, proposa una generalització del coeficient kappa que mesura la concordància entre una proporció observada i una proporció esperada, quan hi ha molts observadors i els dissenys són incomplets (és a dir, no tots els subjectes són classificats per tots els observadors). Aquesta generalització contempla ponderacions, així com el càlcul de la proporció d'acord observat i esperat entre múltiples observadors, de manera que el disseny complet quedi com un cas particular; els autors també proposen un interval de confiança i descriuen una il·lustració amb dades clíniques.

Carles M. Cuadras, editor executiu

Comentari de la secció «Estadística Oficial» i altres apartats

La secció «Estadística Oficial» prossegueix amb la publicació selectiva de les ponències presentades a les jornades internacionals «Generació d'informació estadística: qualitat i limitacions», que va organitzar el 1998 la Xarxa Temàtica «Enquestes i Qualitat de la Informació Estadística». Després dels treballs publicats de L. Lebart i V. Martínez, aquest número inclou quatre ponències a l'entorn del disseny i recollida de dades morals, amb aportacions provinents de l'àmbit acadèmic (corresponents a sociòlegs de

la Universitat Autònoma de Barcelona) i d'instituts d'estadística (a càrrec d'experts en disseny de mostres de l'INSÉE i l'INE). El primer article, *Utilisation d'informations auxiliaires dans les enquêtes par sondage*, d'Y. Tillé, planteja reduir ambigüitats de la noció de representativitat associada a les mostres estadístiques amb els "plans de mostreig equilibrats", vinculats a l'ús d'informació auxiliar (en forma de variables auxiliars) sobre la població que es mostreja. En el treball *Muestreo y recogida de datos para el análisis de redes sociales*, de J.M. Verd i J. Martí, s'exposen les insuficiències del disseny clàssic de mostres representatives pel que fa a les relacions entre individus d'una col·lectivitat i, com a proposta alternativa, les virtualitats de l'anàlisi de xarxes socials quan s'aplica en la definició de la "població" a investigar i en el procés de recollida de les "dades". En tercer lloc, l'article *La articulación entre lo cuantitativo y lo cualitativo: de las grandes encuestas a la recogida de datos intensiva*, de V. Borràs, P. López i C. Lozares, també insisteix en les mancances de les investigacions estadístiques per mostreig quan es tracta d'integrar aspectes o atributs qualitius de la població; mitjançant l'Enquesta de la Regió Metropolitana de Barcelona, s'il·lustra la complementaritat amb les tècniques d'anàlisi qualitativa, basada en els grups de discussió, quan s'apliquen amb posterioritat a la generació de l'enquesta, aprofitant els isomorfismes d'espais topològics amb l'anàlisi multivariada. Per últim, en el treball de J. Porras, *Diseño de muestras en encuestas de población y hogares*, es presenta l'esquema de disseny mostral que l'INE utilitza en les enquestes —contínues i estructurals— adreçades a llars o a la població, ressaltant les actualitzacions dels marcs d'enquesta i aventurant l'impacte que suposarà el futur registre de població.

A continuació, la «Secció docent i problemes» inclou la presentació successiva de nous enunciats i la resolució dels problemes publicats en el número anterior d'aquest volum. Seguidament, la secció «Novetats de software» acull una detallada presentació de l'*Statistical Application Building Environment*, sistema estadístic per al desenvolupament d'aplicatius basat en la programació visual que culmina un projecte del programa ESPRIT IV desenvolupat, entre d'altres, per l'equip d'A. Prat de la UPC, amb l'assessorament de l'Idescat com un dels usuaris finals del prototipus STABLE. La revisió de la seva arquitectura i prestacions, a càrrec dels seus dissenyadors principals, evidencia la potència del nou paradigma visual que integra el sistema i inclou una aplicació pràctica de la capacitat d'ajustar modelitzacions estadístiques a mida.

El darrer apartat, dedicat a «Ressenyes d'activitats institucionals», inclou, com ja és costum, una revisió actualitzada d'activitats de la *Sociedad Española de Biometría*, amb l'anunci dels cursos monogràfics organitzats en col·laboració amb altres entitats. En segon lloc, s'ofereix una revisió del «Training for European Statisticians Institute» que *Qüestió* redifon des del 1997, amb la relació dels cursos del *Programme 1999-2000* que s'impartiran de gener a juny del 2000, adreçats principalment als membres dels instituts d'estadística oficial en l'àmbit comunitari. Seguidament, es reproduïx l'anunci del «Tercer Congrès Europeu de Matemàtiques» —3ECM— (Barcelona, 10-14 juliol 2000) que organitza la Societat Catalana de Matemàtiques-IEC, sota els auspicis

de la European Mathematical Society i la col·laboració de la UB, la UPC i l'Idescat, entre d'altres. Finalment, s'anuncia l'edició de l'«International Workshop on Statistical Modelling» –15th IWSM– (Bilbao, 17-21 juliol 2000) que organitza la Universitat del País Basc.

Enric Ripoll, editor executiu